

ממקור השראה לקונספט בעיצוב פנים

המאמר שופך אור על נושא הקונספט בעיצוב פנים, חשיבותו ותפקידו, מקורות השראה לקונספט ותרומתו לתכנון וגיבוש פרויקט בעיצוב פנים. הקוראים מוזמנים לגלות, באמצעות מציאת מקורות השראה הפרטיים, מהו הקונספט שלהם.

ילדות

הילדה שלי מציירת. החלק העליון של הדף תחום בקו תכלת והתחתון בחום וירוק. שמש שולחת קרניים צהובות על נסיכות, פרחים, פרפרים ולבבות. הילד שלי מצייר דמויות מסדרות טלוויזיה, מכונות דימוניות, קסמים והמצאות. כשהייתי ילדה ציירתי בית עם חלון, דלת, ארובה, גדר ושביל מתפתל. מסביב היו גם עץ ופרחים. מקורות השראה מגוונים ללא ספק.

מהי השראה?

הפירוש שמצאתי בשיטוט ברשת הוא: "שאר רוח, שכינה, רוח היצירה, מוזה, אינספירציה; התגלות, אינטואיציה, הארה פנימית" (מתוך מילון וואלה באינטרנט). מושגים רבים הבאים לתאר מילה אחת, אך רבת עוצמה. בתרגום לשפת העיצוב, השראה היא כוח מניע, כוח שגורם למעצב לעזוב כל פעילות אחרת לטובת ביצוע פעולות המקדמות את התהליך העיצובי. ללא השראה לא ניתן לקדם את התהליך היצירתי. גם התנסויות ובדיקות בחסותה של ההשראה מקדמות את התהליך לכיוון היעד, שהנו גיבושו ותכנונו הסופי של הפרויקט.

מקורות השראה

השראה יכולה לנבוע מכל דבר שיש לו השפעה עלינו. זו יכולה להיות תמונה שאנו אוהבים, בעל חיים, צמח, נוף, מקום כלשהו ברחבי הגלובוס ומחוצה לו (כן, החלל), צבע, ספר, שיר, סרט, חפץ, דמות אמיתית או ספרותית, ואפילו דברים פחות מוחשיים כרעיונות, תחושות וזיכרונות אישיים שלנו. הסוד טמון בפקיחת עיניים והתבוננות על העולם, הן עולמנו הפנימי והן העולם הסובב אותנו. לילדים יש מקורות השראה בלתי נדלים והם משמשים אותם בכל זמן נתון, במשחק, ביצירה ובעולם הדמיונות המפותח שלהם.

"נערה עם עגיל פנינה", יוהנס ורמיר, 1666/7
לפי הסברה הרווחת, הנערה שבציור היתה המוזה של האמן

מהו קונספט?

המונח "קונספט" מגיע מהמילה באנגלית *concept* שפירושה בעברית "תפיסה". הקונספט הוא "הרעיון המרכזי העומד מאחורי יצירה" [באומנות] (benlaviie.webs.com/.../concept.pdf) ומהווה מוטיב אחיד ומגובש בעיצוב החלל. חשיבותו, אם כן, נובעת ממרכזיותו, מהאחידות והגיבוש שהוא מייצר. הקונספט בא לתת את התשובות לכל השאלות העיצוביות העומדות על הפרק בתכנון הפרויקט. רק לאחר שנבחר הקונספט והוגדר כהלכה, ניתן לעבור לשלב מתקדם יותר ולדון בפרטי התכנית עצמה כגון צבעים, טקסטורות, חומרים, פרטי הריהוט, התאורה וכל האלמנטים הדרושים, וכמובן- העמדתם בחלל הנתון.

האם כל קונספט יכול לספק את התשובות? התשובה היא לא. רק קונספט טוב מספיק יהיה ברור לתפיסתו של המתבונן ביצירה השלמה ויצור הרמוניה בעיצוב החלל. הקונספט צריך לנבוע מהשראה, מכוח מניע, מאותו "משהו" שיפעיל את התהליך.

תרגום הקונספט לעיצוב החלל

במקרים רבים תהליך גיבוש הקונספט העיצובי אינו דבר של מה בכך. לעיתים מדובר בתהליך מורכב ורב תהפוכות. לעיתים קשה מאוד לתרגם את ההשראה לתפיסה, לקונספט ממשי. תפקידנו כמעצבי פנים, הוא להבין ולהגדיר עבור הלקוח את הקונספט שבו הוא מעוניין ו"לתפוס" עבורו את המהות, כך שהחלל העיצובי לא יספק לו אך ורק את הצרכים הפיסיים הדרושים, כלומר יענה על הגדרות ה"פרוגרמה"¹, אלא גם את התחושה והאווירה שהוא מעוניין לחוות.

¹ "פרוגרמה": רשימת דרישות מוגדרת ומפורטת שהפרויקט מתבקש לתת לה מענה.

תמונה שווה אלף מילים: דוגמאות

מעצב-העל כארים ראשיד (Karim Rashid) נודע בזכות הצבעוניות האופיינית לעבודותיו ופירושו המפתיעים בעיצוב אלמנטים יומיומיים שונים כחפצים שימושיים, רהיטים וכן בעיצוב פנים. בהתבוננות בחלל המגורים שזכה לשם המקורי "Smart-ologic", בתרגום חופשי: "חכמו-לוגי" [על משקל "אקולוגי + מתחכם"] (התמונה לקוחה מתוך: <http://www.archeb.com/2011/05/karim-rashid.html>) ניתן מיד להבחין בעתידנות הזועקת מכל האלמנטים העיצוביים הצבעוניים (הכה אופייניים לראשיד) וכן במוטיבים מהסביבה בצורות הצורניות האורגניות והצמחייה שבעיצים. חלל המגורים עשוי קוריאן, שהינו חומר חדשני וחומרים ממוחזרים חדשניים ידידותיים לסביבה נוספים.

"Smart-ologic", כארים ראשיד, תערוכת העיצוב במילאנו 2011

בתכנון בית הספר למוסיקה בסין (מתוך: <http://thisbluemarble.com/showthread.php?p=359831>) מתורגם הקונספט לידי ביצוע בדיוק מרהיב והוא ברור להפליא. מוסיקה. כל מילה נוספת מיותרת.

Music school in China

4

בתכנית הטלוויזיה "Extreme Makeover Home addition" של רשת CBS האמריקאית נעשה שימוש בקונספט ברור בעיצוב חדרי הילדים, השאוב מעולמו הפנימי של הילד. הקונספטים לעיצוב החדרים נבחרים לאחר מפגשי הכרות עם הלקוחות הצעירים.

חדר ילדים בהשראת סרטי ספיידרמן, מתוך "Extreme Makeover Home addition"

חדר ילדים המדמה ספינת חלל, "Extreme Makeover Home addition"

דוגמאות לתרגום קונספט בזהות מושלמת ניתן למצוא במגוון המלונות בלאס-וגאס, שנראים כהעתק כמעט מושלם של המציאות, כגון מלון ונציה המעתיק בדיוק מפליא את המראה של העיר האמיתית, מלון לוקסור, מלון פאריס ועוד. ההשראה של חלק ניכר מהמלונות ושל אזור ה-Strip ("רצועה" בעברית) נובעת מערים מרכזיות ברחבי העולם והמונומנטים הבולטים שבהם; מגדל אייפל, מגדל פיזה, פירמידות וכדומה.

Venetian Resort Hotel, מלון ונציה בלאס וגאס, ארה"ב

6

תרגום פחות זהה, אך בהחלט ברור, נראה במלונות הקונספט בדיסניוורלד שבאורלנדו, כגון All-Star Movies ("כל כוכבי הקולנוע", בתרגום חופשי) (מתוך האתר kingdom-travel). ניתן למצוא במלון תמונות של כוכבי קולנוע מפורסמים, ואגפים שלמים המעוצבים בהשראת סרטים כדוגמת "מאה כלבים דלמתיים", "צעצוע של סיפור" ועוד.

חדר במלון All-Star Movies,

אורלנדו, ארה"ב

"הבניין הרוקד" בפראג (התמונה מתוך האתר: adira.co.il) תוכנן על ידי האדריכל פרנק גרי, כשההשראה לתכנונו היתה צמד הרקדנים הידוע מהמחצית הראשונה של המאה ה-20 "ג'ינג'ר ופרד". "ג'ינג'ר" לובשת שמלה מתנפנפת ונשענת על "פרד" האיתן. המרפסת הבולטת מסמלת את שילוב הזרועות של הרקדנים.

"הבניין הרוקד" בפראג, פרנק גרי

בתכנון מסעדת בריאות אורגנית צמחונית "טעם הטבע", שנעשה כפרויקט גמר בלימודי עיצוב פנים בטכניון, נשענו המתכננות על הקונספט- "טבע".

"טעם הטבע"- מסעדת בריאות אורגנית צמחונית (מודל), ורד גרניט, איילת שטיין.

הקונספט במסעדה בא לידי ביטוי בחלל באמצעות יצירת תחושה של קרבה לטבע, למרחב, לגבהים, לצמחייה ירוקה, יחד עם חוויה קולינרית בריאותית ואורגנית. השטח הנרחב, כ- 420 מ"ר, וגובהו, כ- 10 מ', מאפשרים למבקרים לצעוד בחופשיות, לטפס לגובה, ולחוות שהייה באזורי אכילה פתוחים או אינטימיים בהם יוכלו לתצפת מגבהים שונים.

בחזרה אלינו - מהו מקור ההשראה שלכם? מה הקונספט שלכם?

לכל אחד יש חלום, איך הוא רוצה לראות את הבית, המשרד, החנות או המסעדה שלו. לכל אחד יש מקור השראה, גם אם הוא לא מודע לכך. לכל אחד משהו מיוחד וייחודי עבורו, איזשהו קונספט סביבו היה רוצה לנתב את סגנון חייו. אחד היה רוצה לחיות בארמון ואחר בבקתת עץ בהרים, אחת חולמת על סגנון קלאסי והשנייה על אולטרא-מודרני. הוא רוצה פשטות כפרית והיא רוצה מורכבות עירונית. מותר לחלום, צריך רק להגדיר את הקונספט ולהתחיל "לעצב בהתאם".

איילת שטיין, מעצבת פנים